

Sygn. akt I Ca 291/15

POSTANOWIENIE

Dnia 14 października 2015 roku

Sąd Okręgowy w Sieradzu Wydział I Cywilny

w składzie:

Przewodniczący SSO Iwona Podwójniak

Sędziowie SSO Elżbieta Zalewska – Statuch

SSO Joanna Składowska

Protokolant sekretarz sądowy Elwira Kosieniak

po rozpoznaniu w dniu 30 września 2015 roku w Sieradzu

na rozprawie sprawy

z wniosku W. P.

z udziałem (...) SA z siedzibą w L.

o ustanowienie służebności przesyłu

na skutek apelacji wnioskodawcy

od postanowienia Sądu Rejonowego w Sieradzu

z dnia 1 lipca 2015 roku, sygnatura akt I Ns 1055/12

postanawia:

oddalić apelację.

Sygn. akt I Ca 291/15

UZASADNIENIE

Zaskarżonym postanowieniem z dnia 1 lipca 2015r., Sąd Rejonowy w Sieradzu ustanowił na rzecz uczestnika (...) S.A.Oddział (...)w Ł.służebność przesyłu, polegającą na prawie korzystania z nieruchomości położonej w S.gmina S.Miasto stanowiącej działkę oznaczoną numerem ewidencyjnym (...), dla której w Sądzie Rejonowym w Sieradzu prowadzona jest księga wieczysta o nr (...)w zakresie wyznaczonym punktami 1201-70-71-72-34-33-73-74-75-76-(...)(o powierzchni 0,0380 ha) oraz służebność gruntową przejścia i przejazdu w zakresie wyznaczonym punktami (...)(o powierzchni 0,(...)) przez biegłego geodetę B. Z.na mapie z dnia 22 marca 2014r., wpisanej do ewidencji (...) Ośrodka (...)w dniu 27 marca 2014r. pod nr 101.33-(...), stanowiącej integralną część postanowienia, zgodnie z przeznaczeniem należących do uczestnika urządzeń przesyłowych energii elektrycznej przebiegających przez tę nieruchomość;

zasądzając od uczestnika na rzecz wnioskodawcy kwotę 15 351,60 złotych z tytułu jednorazowego wynagrodzenia.

Nakazał przy tym pobrać na rzecz Skarbu Państwa - Sądu Rejonowego w Sieradzu:

- od W. P. kwotę 3 608,24 złotych,

- od (...) S.A. w Ł. kwotę 4 308,25 zł złotych, tytułem rozliczenia wydatków tymczasowo pokrytych z sum budżetowych ustalając, że w pozostałym zakresie wnioskodawczyni i uczestnik ponoszą koszty związane ze swym udziałem w sprawie.

Rozstrzygnięcie zapadło przy następujący ustaleniach i wnioskach:

W piśmie z dnia 23 sierpnia 2012r. J. P. wniosła o ustanowienie na nieruchomości stanowiącej jej własność na rzecz każdorazowego właściciela urzędzenia przesyłowego - linii energetycznej wysokiego napięcia na nieruchomości tej zlokalizowanej, służebności przesyłu według oznaczeń, które znajdują się na mapie sporządzonej przez powołanego przez Sąd Rejonowy geodetę. Jednocześnie wnioskodawczyni domagała się zasądzenia od uczestnika postępowania na jej rzecz jednorazowego wynagrodzenia za ustanowienie służebności w kwocie 150 640 złotych.

(...) Spółka Akcyjna Oddział (...) w Ł. nie oponował wnioskowi o ustanowienie służebności, ale zakwestionował wysokość żądanego przez wnioskodawczynię wynagrodzenia.

Postanowieniem z dnia 10 czerwca 2014r. Sąd Rejonowy zwolnił od udziału w sprawie J. P. i wezwał do udziału w sprawie nabywcę nieruchomości W. P., który popierał wniosek.

Jak ustalił Sąd Rejonowy, W. P. jest właścicielem nieruchomości położonej w S. i oznaczonej numerem ewidencyjnym (...), dla której w Sądzie Rejonowym w Sieradzu prowadzona jest księga wieczysta o nr (...). Działka ta jest położona na terenie zabudowy podmiejskiej o funkcji mieszkaniowej. Poprzednio właścicielką działki była J. P.. Przez opisaną nieruchomość przebiega linia wysokiego napięcia (110 kV) na długości ok. 66 metrów. Na działce częściowo posadowiony jest również słup kratowy nr 33 linii elektroenergetycznej jednotorowej WN 110 kV.

Sposób i zakres wykorzystywania nieruchomości wnioskodawcy przez uczestnika w celu prawidłowego korzystania z linii elektroenergetycznej 110 kV znajdującej się na działce nr (...) wymaga dostępu właściciela do tych urządzeń w celu utrzymania i użytkowania linii energetycznej zgodnie z ustawą Prawo budowlane oraz zapewnienia, przy zachowaniu należytej staranności, bezpiecznego użytkowania obiektu w razie wystąpienia czynników zewnętrznych oddziałujących na obiekt.

Przebieg i zakres służebności korzystania przez zakład energetyczny z nieruchomości wnioskodawcy w sposób wskazany przez biegłego ds. energetyki wyznaczył biegły z zakresu geodezji i kartografii. Zakres wspomnianej służebności został wyznaczony zgodnie z załączoną do opinii biegłego mapą do ustalenia służebności przesyłu w dwóch wariantach. Pierwszy wariant zakresu obejmował teren ograniczony punktami nr (...)(...), a zatem obszar niezbędny do korzystania przez uczestnika z jego urządzeń i wynosił 0,1135 ha (obszar służebności przesyłu i projektowany obszar służebności gruntowej przejścia i przejazdu łącznie) i został zaprojektowany na gruncie w odległości po 8,20 metra od linii energetycznej wysokiego napięcia WN 110 kV. Natomiast drugi wariant obejmował teren ograniczony punktami nr (...)(...), a zatem obszar równy 0,0566 ha (obszar służebności przesyłu i projektowany obszar służebności gruntowej przejścia i przejazdu łącznie) i został zaprojektowany na gruncie w odległości po 3,20 metra od osi linii energetycznej wysokiego napięcia WN 110 kV.

W oparciu o przedstawione warianty projektowanego zakresu i przebiegu służebności przesyłu, biegły sądowy z zakresu szacowania nieruchomości i budownictwa J. O. sporządził opinię celem wyliczenia wartości wynagrodzenia z tytułu ustanowienia wytyczonej przez geodetę służebności przesyłu. Wartość jednorazowego wynagrodzenia za ustanowienie służebności przesyłu przy uwzględnieniu wszystkich okoliczności dotyczących m.in. położenia nieruchomości dla wariantu I wynosi 30 245,20 złotych, a dla wariantu II - 15 351,60 złotych.

Sąd pierwszej instancji podkreślił, że zgodnie z art. 288 kc służebność gruntowa powinna być wykonywana w taki sposób, żeby jak najmniej utrudniała korzystanie z nieruchomości obciążonej. W związku z tym uzasadnione było przyjęcie powierzchni nieruchomości obciążonej służebnością przesyłu w wysokości określonej w wariantcie II

opinii, jako wystarczającej dla prawidłowej eksploatacji urządzeń przesyłowych i powodującej mniejsze utrudnienia w korzystaniu z nieruchomości obciążonej. Wbrew twierdzeniu wnioskodawcy, obszar służebności nie wymagał zawarcia w nim obszaru ochronnego, albowiem nie jest on konieczny do zapewnienia prawidłowego dostępu do urządzeń przesyłowych. Zasadnym było natomiast uwzględnienie w zakresie służebności także drogi dojazdowej, z uwagi na konieczność zapewnienia uczestnikowi dojazdu nie tylko do słupa kratowego, ale także do całej linii napowietrznej znajdującej się na nieruchomości wnioskodawcy.

Oszacowana przez biegłego i przyjęta przez Sąd Rejonowy wartość wynagrodzenia w wysokości 15 351,60 złotych za ustanowienie służebności przesyłu, zawierała w ocenie Sądu pierwszej instancji elementy rekompensaty za ograniczenie w korzystaniu z nieruchomości i ekwiwalent za wyrażenie zgody i prawo do korzystania z gruntu przez (...) w celu eksploatacji linii energetycznej.

O kosztach postępowania orzeczono na podstawie art. 520 § 1 kpc, uznając, że wnioskodawczyni i uczestnik winni je ponieść po połowie.

Apelacje od powyższego rozstrzygnięcia wniósł wnioskodawca, zaskarżając orzeczenie w całości i podnosząc zarzut naruszenia przepisów postępowania, które mogło mieć wpływ na wynik sprawy, a mianowicie

- art. 233 kpc - poprzez wadliwą ocenę materiału dowodowego w postaci opinii biegłego geodety B. Z. - poprzez uznanie, iż strefa służebności przesyłu winna być ustalona na obszarze wskazanym w sporządzonej przez niego opinii, podczas gdy właściciel nieruchomości na skutek lokalizacji urządzeń przesyłowych na jego działce jest w większej mierze ograniczony w korzystaniu z niej niż w strefie, co do której ustanowiona została służebność przesyłu. Dodatkowo strefa ta jest niewystarczająca do zapewnienia uczestnikowi niezbędnego dostępu do urządzeń energetycznych w celu bieżącej eksploatacji, usuwania awarii czy dokonania konserwacji, w tym wjazdu ciężkim sprzętem na nieruchomość. Okolicznością dyskwalifikującą przedmiotową opinię biegłego jest również fakt, iż biegły na tej samej linii energetycznej w sprawie toczącej się przez tutejszym Sądem Rejonowym w Sieradzu (I Ns 1642/11 utrzymane w mocy postanowieniem SO w Sieradzu I Ca 42/13) wskazał, iż strefa służebności przesyłu winna być - dla zapewnienia prawidłowego funkcjonowania urządzeń przesyłowych ustalona na obszarze 20m od skrajnych przewodów. Należałoby zadać więc pytanie, dlaczego na jednym odcinku linii energetycznej 110 kv, według tego samego biegłego, ograniczenia właściciela w korzystaniu z nieruchomości i potrzeby uczestnika wymagają większego obszaru, na innym odcinku tej samej linii obszar wskazany przez biegłego jest znacznie zaniżony. W konsekwencji doprowadziło to do sytuacji, iż pas służebności przesyłu jest wyznaczony w sposób iluzoryczny, a co za tym idzie wynagrodzenie za ustanowioną służebność jest znacznie zaniżone;

- art. 520 § 3 kpc - poprzez jego niezastosowanie i nienalożenie na uczestnika postępowania obowiązku zwrotu na rzecz wnioskodawcy poniesionych przez niego kosztów, w tym kosztów zastępstwa procesowego, pomimo, iż wniosek został uwzględniony;

- art. 520 § 1 kpc - poprzez jego błędne zastosowania i obciążenie wnioskodawcy częścią kosztów postępowania.

W oparciu o tak sformułowane skarżący wnosil o:

I. zmianę orzeczenia poprzez ustanowienie na rzecz uczestnika na nieruchomości wnioskodawcy służebności przesyłu na obszarze wynoszącym w odniesieniu do linii 110 kv 20m od stryjnych przewodów linii na całej jej długości na obszarze na jakim znajduje się ona na działce wnioskodawcy i w tym celu przeprowadzenie dowodu z opinii biegłego z zakresu geodezji, ewentualnie przeprowadzenie dowodu z opinii biegłego elektroenergetyka na okoliczność wyznaczenia strefy służebności przesyłu, a następnie przeprowadzenie dowodu z uzupełniającej opinii biegłego z zakresu szacowania nieruchomości na okoliczność wskazania wysokości wynagrodzenia za ustanowioną służebność przesyłu na w/w powierzchni;

II. obciążenie uczestnika całością kosztów postępowania;

III. zasądzenie od uczestnika na rzecz wnioskodawcy kosztów postępowania apelacyjnego wg norm prawem przepisanych;

ewentualnie o:

I. uchylenie zaskarżonego orzeczenia i przekazanie sprawy do ponownego rozpoznania sądowi pierwszej instancji;

II. zasądzenie od uczestnika na rzecz wnioskodawcy kosztów postępowania w tym kosztów zastępstwa procesowego według stawek.

Sąd Okręgowy zważył, co następuje:

Odnosząc się w pierwszym rzędzie do zarzutu naruszenia art. 233 kpc zauważyć należało, że wbrew twierdzeniom apelacji, Sąd Rejonowy w zakresie określenia koniecznego obszaru służebności nie oparł się na opinii biegłego z zakresu geodezji B. Z., lecz biegłego energetyka J. T.. Biegły geodeta jedynie wyznaczył przebieg i zakres służebności na mapie zarejestrowanej w (...) Ośrodku (...), zgodnie z wymogami Prawa geodezyjnego i kartograficznego w sposób wskazany przez biegłego z zakresu budowy i eksploatacji urządzeń energetycznych. Zgłoszone przez skarżącego zastrzeżenia są zatem całkowicie bezprzedmiotowe.

Trzeba również podkreślić, że zwiększenie zakresu obciążenia zasadniczo nie leży w interesie właściciela nieruchomości, a więc podstawą kwestionowania orzeczenia w tym zakresie jest powiązanie przyjętej przez Sąd Rejonowy powierzchni obciążenia z wysokością przyznanego W. P. wynagrodzenia. Przepisy art. 305¹ oraz art. 305² kc, stanowiące podstawę prawną ustanowienia służebności przesyłu za stosownym wynagrodzeniem nie zawierają żadnych wskazówek, co do określenia wysokości tego wynagrodzenia. W ocenie Sądu Okręgowego, w tych warunkach należy przyjąć, że na wysokość tę ma wpływ zakres ograniczeń własności nieruchomości, w tym uciążliwość ustanawianego prawa dla właściciela gruntu. Trzeba zaś w tym kontekście wziąć pod uwagę zarówno rodzaj, rozmiar, położenie, właściwość i sposób eksploatacji urządzeń przesyłowych, jak i rodzaj, powierzchnię i przeznaczenie nieruchomości obciążonej (E. Gniewek (w:) E. Gniewek (red.), Komentarz, 2008, s. 475). Zakres służebności i wysokość wynagrodzenia nie mogą być oderwane od wszelkich cech konkretnej nieruchomości.

Sąd pierwszej instancji, opierając się na opinii biegłego J. T., wyjaśnił przyjęcie mniejszej od tej, jakiej domagał się wnioskodawca, powierzchni obciążenia. Skarżący kwestionując powyższe, ograniczył się do ogólnikowego stwierdzenia, że istnieje szereg norm branżowych, a pod uwagę winny być wzięte wszelkie czynności niezbędne do prawidłowego funkcjonowania urządzenia przesyłowego, nie wskazując o jakiej konkretnie normy i czynności chodzi. Ustanowiona przez Sąd pierwszej instancji służebność zapewnia uczestnikowi postępowania dostęp do urządzeń przesyłowych. Skarżący nabył nieruchomość z już istniejącą linią energetyczną i zagospodarowaną i nie wykazał, aby posiadanie urządzeń stanowiło dla niego uciążliwość lub ograniczenia w innych aspektach. W uzasadnieniu apelacji wskazano jedynie, że wyznaczony pas służebności nie pozwoli na wjazd ciężkiego sprzętu. Tymczasem ewentualne uszkodzenie linii i konieczność dokonywania prac przy pomocy ciężkiego sprzętu jest zdarzeniem niepewnym i może nie nastąpić w możliwej do przewidzenia przyszłości. Jeżeli powstanie taka konieczność i będzie źródłem szkody majątkowej, W. P. będzie mógł wystąpić z ewentualnymi roszczeniami odszkodowawczymi.

Odnosząc się do zarzutów naruszenia art. 520 § 1 3 i kpc, podnieść należy, że w postępowaniu nieprocesowym nie mamy do czynienia z „przeciwnikami”, ale uczestniczącymi w postępowaniu „zainteresowanymi”, przy czym stopień tego zainteresowania w określonym rozstrzygnięciu może być różny. W ocenie Sądu Okręgowego, zainteresowanie zarówno po stronie skarżącego, jak i uczestnika postępowania nie może budzić żadnej wątpliwości. Na rzecz uczestnika postępowania ustanowiona została służebność przesyłu, pozwalająca na prawidłowe realizowanie zadań przedsiębiorstwa przesyłowego. Zainteresowanie wnioskodawcy sprowadzało się do uzyskania stosownego ekwiwalentu. Żądana z tego tytułu we wniosku kwota oraz proponowany zakres służebności były przez uczestnika postępowania kwestionowane. Rozpatrując zatem stanowiska wyrażane przez zainteresowanych, jednoznacznie dopatrywać się można sprzeczności interesów. Analizując je zaś w relacji do treści wydanego postanowienia, nie

sposób przyjąć, iż Sąd Rejonowy w żadnym stopniu nie podzielił wniosków i zarzutów uczestnika postępowania, co uprawniałoby do zastosowania art. 520 § 3 kpc. Należy przecież zauważyć, że uczestnik nie sprzeciwiał się ustanowieniu służebności, a niezawarcie stosownej umowy w tym zakresie wynikało z istotnych rozbieżności pomiędzy zainteresowanymi co do należnego właścicielowi nieruchomości wynagrodzenia. Sąd pierwszej instancji nie uwzględnił wniosku w całości, po części akceptując argumentację uczestnika postępowania, co upoważniało do stosunkowego rozdzielenia kosztów po połowie na podstawie art. 520 § 2 kpc, także tych pokrytych tymczasowo przez Skarb Państwa.

Z powyższych względów Sąd Okręgowy, na podstawie art. 385 w zw. z art. 13 § 2 kpc, oddalił apelację wnioskodawcy jako bezzasadną.